

In sinul Ungurilor s'a produs de câte-va zile o mare fierbere. Ministrul-președinte br. Banffy a înaintat spre desbatere în dieta din Peșta un articol de lege privitor la așa numita **regulare de sine a raporturilor vamale și comerciale față de Austria**. Proiectul acesta dice, că toate legile, cari regulază raporturile economice dintre Ungaria și Austria și a căror valoare espiră cu finea anului 1897 — se prelungesc încă pe un an. La case, că în Austria nu se vor lua măsuri până la finea anului 1897, ca starea de față a lucrurilor să se prelungescă încă pe un an, atunci guvernul unguresc este imputernicit a regula independent, pe cale de ordinațiuni, raportul economic dintre cele două state ale monarhiei. Mai departe, decât guvernului unguresc nu-i va succede până la finea anului 1898 a intra la învoială cu Austria pentru încheierea pactului vamal și comercial, atunci guvernul se aducă o lege, prin care Ungaria să-și reguleze ea de sine, fără de Austria, comerțul și finanțela țării. Cu alte cuvinte să aibă teritoriul vamal deosebit și bancă ungurescă deosebită. — Proiectul acesta a născut mare turburare între Unguri. Kossuthiștii extremi independenți sunt supărați foc contra proiectului guvernului, care, dic ei, nu este decât o întortochiare a afacerilor, și nu dă Ungariei dreptul ce-l are, de a-se rupe de Austria în privința economică și financiară când nu mai poate să intre cu acesta la înțelegere în cestiunea pactului. Kossuthiștii maghiari cer teritoriul vamal deosebit și bancă deosebită. Cu alte cuvinte: rupere de către Austria și uniune personală. Acest proiect se desbate acum în dietă.

Rău merg trebile în Austria. Acolo au ajuns lucrurile până la atâta, încât parlamentul nu mai poate funcționa. Scim, că după căderea ministerului Badeni, în fruntea afacerilor Austriei monarhul a pus pe br. *Gautsch*, care și-a compus un ministeriu de funcționari. Indată după luarea afacerilor imperiului, br. *Gautsch*, ca să pôtă guvernă, a căutat să intre la înțelegere cu partidele din parlament atât ale majorității, cât și ale minorității. Cu Cehii a dus-o până acolo, că ei s'au învoit să facă unele concesiuni în cestiunea ordonanțelor de limbă, învoindu-se, ca Boemia să fi împărțită din punct

de vedere al limbei în trei părți: în cercuri cu limbă oficiasă curat cehă, în cercuri cu limbă germană și în cercuri mixte, adică cu limbă oficiasă cehă și germană. Pe baza acesta br. *Gautsch* a început pertractări cu Nemții din opoziția. Pertractările acestea au durat lung timp, dăr cu rezultat nenorocos. Nemții n'au voit să lase nimic din pretenșiunile lor. Ei au cerut, ca în Boemia și Moravia limba oficiasă să fi cea germană, ca și până acum. Guvernul n'a putut să primescă această pretenșiune. Și fiind-că Nemții n'au voit să cedeze nimic, guvernul a declarat printr'un comunicat oficial, că a rupt de-ocamdată pertractările cu ei. În urma acesta *parlamentul nu mai pôte funcționa și afacerile imperiului vor fi conduse de guvern pe propria sa răspundere*. Pactul vamal și comercial cu Ungaria, precum și prelungirea statului quo, se va face pe baza § 14 din legea imperiului prin *ordonanță împărătească*.

Duminea trecută s'au întâmplat mari turburări în București cu caracter antisemit. Causa turburărilor este următoarea: Ministrul român de război vră să păsescă înaintea camerelor c'un proiect de lege prin care Jidani sunt scoși afară din armată, adică în schimbul unei taxe, ei vor fi scutiți de serviciul militar. Jidani în urma acesta au pus la cale în diferite puncte ale țării intruniri de protestare contra acestei măsuri a guvernului. În aceste intruniri ei și-au permis un limbaj necuviincios față cu țera, care-i hrănesce și-i adăpostesc. Au mers așa de departe jidani, încât în intrunirile lor au propus să facă memorii către streinătate în cari să cêră sprijinul și scutul acesteia pentru cauza lor. Față de această îndrăsnită pășire a jidanilor, studenții universitari au ținut câte-va intruniri, luând poziția contra mișcării lor. O astfel de intrunire s'a ținut Duminea în sala „Dacia” din București, unde studenții au luat o rezoluțiune în care dic, că consideră, ca cestiune de cea mai înaltă importanță națională lupta începută pentru apărarea drepturilor strămoșesci, și hotărâsc: a nu desarma până când nu vor fi stăpâni de fapt în casa lor, a trimite memorii Regelui și Corpurilor legiuitoare pentru arătarea legitimității luptei lor și a-se intruni toți Românii într'o Ligă antisemită. Pe când se ținea intrunirea

sosi vestea, că în calea Văcăresci o bandă de Jidani înarmați au atacat pe câți-va Români și i-au bătut până la sânge. O mișcare mare s'a produs în sală și mii de glasuri răsunară: în calea Văcăresci! Intr'aceea afară în stradă mișuna o mare mulțime de popor, care îndreptându-se spre strada „Patria” a început să bombardeze prăvăliile Jidanilor. Acesta au făcut-o pe aproape toate stradele Bucureștilor, unde locuiesc Jidani. Furia poporului creștin a devastat mulțime de prăvălii și locuințe jidovesci, cari au suferit pagube foarte mari. Sute și mii de geamuri au fost sparte la prăvălii, la case private și la sinagoge, mărfuri și mobile nimicite și sdrobite. — În cauza turburărilor s'a făcut și o interpelațiune în cameră și Senat. Ministrul român de interne însă, a aruncat vina asupra provocațiunilor Ovreilor.

Incuragiarea muncii țerancei române.

Ni-se scrie din Deva cu data de 9 Decembrie st. n.

Domnule Redactor! Înainte cu vre-o lună de zile am cetit în „Gazeta Transilvaniei” un prea frumos apel către dăminele române din toate părțile, ca să îmbărbăteze pe țerancele noastre, cari știu țese și cose frumos, să trimetă obiecte ale lor la „Reuniunea femeilor române huniădorene”, ce-și are sediul în Deva, ca de aici aceste obiecte să fiă expedate, prin comitetul Reuniunii, la o firmă din Viena, care a luat asupra-și angajamentul de a le desface acolo în capitala austriacă.

Astăzi avui deosebita plăcere de a fi de față în casa ospitală a dăminei presidente a Reuniunii *Elena Pop Hossu Longin*, tocmai când a sosit un mare transport de țesături ale țerancele noastre din Orăștia și comunele din jur pentru scopul amintit.

Ceea ce am vădut m'a convins întâiu, că apelul dăminei presidente a avut un puternic răsunet și că țerancele noastre au înțeles, ce mare folos pôte resulta pentru fiă-care din ele, decât se va afla pentru lucrul mânelor lor un teren de a-le puté desface cu bun preț și în condițiuni ușore. Al doilea a trebuit să-mi dic din nou — cu toate că nu numai odată am admirat lucrul de mână și în special țesăturile măiestre ale țerancele noastre, — că pe țeranca română în gustul ei, în di-

băcia și măiestria ei de a combina și a da vioiciune culorilor în țesăturile sale, nimeni nu-o pôte întrece. M'a încântat frumșea obiectelor din Orăștia și jur în deosebi, căci dă dovadă viuă, despre talentul și aptitudinea rară a țerancele noastre din acest ținut. Am vădut pe diferitele covore, cătrinte, ștergere, fețe de perini etc. etc. desenuri, ce le putem numi fără sfielă artistică în sensul adevărat al cuvântului. Nu puțină senzațiune a făcut între cei de față un covor reprezentând pe Mama Grachilor cu fii săi, țesut după un desen, de o țerancă din Orăștia cu-orară dibăciă și diligență. Și de-o astfel de lucrare s'a apucat și a dus-o la sfârșit cu succes o țerancă română, care n'a avut norocirea ca în copilăria ei să învețe nici a scrie, necum a desena! Ce ar face alta, cu acelaș talent, învățând nu numai a scrie, ci și a desena?

Dăr bine s'au cugetat dăminele din comitetul Reuniunii femeilor huniădorene, că, decât acestei muncii măestre, acestui talent nu i-se va deschide un debușeu, ele din ce în ce vor slăbi și încetul cu încetul se vor pierde. Și câte perfecțiuni nu sunt posibile, când este cântare și incurajare?

Din acest punct de vedere n'am putut decât să felicit pe dămina presidentă pentru nobila d sale inițiativă și să-i urez deplin succes la acest prim transport de obiecte primite dela țerancele noastre, ce se pregătesc a le duce la Viena în scopul de a-le deschide acolo un debușeu.

Dorim d-nei presidente și dăminele din comitetul Reuniunii, ca stăruințele lor să fiă încoronate de cel mai strălucit succes. — l. —

Adunări învățătoresci

Învățătorii din despărțământul Făgărașului.

— Dec. 1897.

Conform convocării publicate și în prețuita „Gazeta Trans.” Reun. învăț. gr. cat. din desp. Făgăraș, și-a ținut prima adunare în 22 Novembre n. a. c. în sala școlii gr. cat. din Făgăraș. La 10 ore a. m. s'au intrunit învățătorii în număr aproape complet în frunte cu Reverendiss. d-n Vicariu *Basiliu Rațiu*. A participat și inspectorul regesc de școle *Văra Benó*.

S'a cântat mai întâiu „Împărate cerească” în cor, apoi președintele reuniunii

tărită la mărte. El făcu o nouă învinuire și puse să închidă pe bētrân pentru a doua oră. Elisa de astă-dată fū smulsă cu puterea din brațele tatălui ei și asvirlită dela ușa prinsorei. Dăr ea se duse îndată la magistrat și la minister, și-și câștigă în fine, prin lacrimile sale, voia de a fi pe lângă tatăl-său și a purta grije și mai departe de densul în temniță. Pentru a doua oră fū el dus înaintea tribunalului de sânge, de astă-dată însă apărarea ei nu fū considerată și el fū osândit la mărte. Pe Elisa însă, a cărei frumșete și nevinovăție ar fi scăpat de sigur și de astă-dată pe tatăl-său, mișei prevădători o ținură închisă, până ce în 12 Sept. 1792 capul lui cădū sub ghilotină*). Atunci fū deschisă ușa și o lăsară să vadă cadavrul iubitului său părinte.

De ar fi tatăl meu chiar criminalist, în inima mea nu se șterge nici odată iubirea lui.

Când măturau odată robii una din piețele Vienei numită „Graben”,

*) O mașină de omorit provădută cu un cuțit lung.

veni un domnișor bine îmbrăcat și sărută cu totă cinstea mâna unuia dintre robi. Tocmai pe când se întâmplă acesta, secretarul de stat, baronul de Kressel, era la ferăstră și vădend cele întâmplăte, trimise pe servitorul său să-l cheme pe tinerul domn la palatul său. După ce veni, îi făcu observarea, că nu se cuvinea ca un om cinstit să sărute mâna unui făcător de rele. „Dăr, Domnule”, îi răspunse perplex tinerul, „făcătorul de rele este tatăl meu!” — Mișcat de această faptă, care dovedea o adâncă iubire fiescă, baronul povesti împăratului Ferdinand întâmplarea, și acesta dete ordin, ca cel dintăiu stipendiu devenit vacant, să fiă dat tinerului domn, care era student la universitatea din Viena.

Cum s'a îmbogățit Burălă?

Vedeți, omeni de omenia, cât de avut e Jidanul Burălă? E baron ca baronii! Are cai cu hamuri scumpe, căruța pe arcuți, care te hintită, apoi casă și moșie... ce să spun? sunt chiar baronesci, că dela baronul și sunt cumpărate. Ađi nici

nu-i mai dice nime Jupâne, ci domnule Burălă. Că domn și este. Uite la el: cu inele de aur în degete, cu ceas de aur în busunar, cu haine scumpe de barșon (catifea) pe el, cu pipă de spumă în gură, d'apoi traiul lui? Că grofu că-i grof, dăr nu cred, că are traiul lui! În totă ziua găină grasă de prând, gâscă grasă de amăci, rață grasă de cină! D'apoi cafei cu lapte de bivoliță? D'apoi vin de celscump? D'apoi vinarșuri? Cum dic, baronii-s umbră pe lângă Burălă.

Și vai, șerac mai era când a venit din... de unde păcate a venit? Dără nici el nu scie! Parcă și acum îl ved. Venise cu o cărucioră cu două roți plină de copii mici și gol și flământîi trasă de o mărtogă de cal rău, Dămine, de 'i se vedeau cōstele cale de-o poștă. Și el era desculț și desmățat, gol nap, ér Ruhăla lui era mai golă decât o corturăsă și mai hămisită decât o cerșitoare. Auđiți, atâta era de șerac, de n'avea... n'avea preț de 2 floreni, că calul — nu-i vorbă, era cal și era al lui, dăr nici han-tătar n'ar fi dat pe el 2 fl., ér afară de cal n'a-

vea nimic de preț, nici haine, nici de ale mănării, nici bani.

Venise, par'că amu-l ved, pe la Sân-Georgiu. Calul lui veni în raiu, că pe la Sân-Georgiu, dără-i primăveră, toate șanțurile și toate răzorele-s pline de ierbă, putea pasce 'n dragă voia lui, dăr Burălă n'avea ce pasce, că lui nu-i e dată să pască pe șanțuri. Slab eșise din iernă și cal și stăpân, dăr calul scăpă la bine cum sosi la noi, ér Burălă tot pus pe gânduri sta și postia, Dămine, postul șeracului. Numai Dumneșeu îl scie cu ce-și ținea sufletu-n oșe. Se uitau omenii ca la minuni la el, la toți le era roiă de șerăciă lui. O đ și o nopte a stat Burălă cu muerea și cu droia lui de copii în șura unui creștin, până ispiți satul să vadă nu cumva este țera făgăduinții pentru el? Intr'o đ și o nopte numai o mămăligă a făcut Ruhăla, din care a mâncat odată ea cu Burălă și au mai rămas nisce sfărîmături pentru droia de copii, la care le da din când în când, ca la puii cei de găină.

După ce ispiți Burălă satul și vedū, că în adevăr acesta pôte fi Canaan pentru el, căută, decât nu se

d-l I. Pop prin un cuvânt acomodat și măduos, salutând pe cei prezenți cu „bine ați venit“ declară ședința deschisă. Imediat ia cuvântul Reverendiss d-nu Vicariu. Esprimă părerea de bine față de d-l inspector reg. pentru participarea la ședința făcută mai mult din oficiu. Arată prin cuvinte adevărat părintesci greutățile, ce au avut intemeietorii acestei reuniuni, scopul și folosul ce-l aduce învățătorilor. Această vorbire a fost însoțită de insuflete strigări de „Să trăescă!“

După aceea vorbește d-l inspector reg. Densul arată, că în urma oficiului ce-l are, a participat la ședință, își exprimă bucuria și dorește bun succes!

Urmădă lecțiunea practică „tractarea literară“ cu elevii începători ținută de învăț. A. Stroia. Erau prezenți la 70 elevi. Învățătorul Stroia și-a ocupat mai întâi celelalte 5 desp. până-ce cu I desp. a pertractat sunetul v. În tot decursul pertractării s'a observat o atențiune, ordine și disciplină esemplară.

După pertractare au fost dimiși elevii acasă, apoi a urmat „critica“. Pe lângă unele observări, nu însă în merit și la obiect, prelegerea a fost primită de adunare și d-lui prelegător i-s'a exprimat mulțămia.

A urmat citirea disertațiunii „grădinaritul în școala populară“ de învăț. I. Cialog. D-l disertante și-a dat multă simlincă până ce a adunat tot materialul din ramii legumăritului, florăritului și pomăritului.

S'a pus la ordine încasarea taxelor, și s'a decis ca să se solvească taxa pe jumătate acum, 6r cea-laltă jumătate la proasima adunare.

Reverendiss. d-n Vicariu solvesce 10 fl. din taxa de membru fondator, 6r învățătorii solvesc fiă-care câte 1 fl.

A urmat punct 4 din program: Propunerii. — Membrul A. Stroia propune, că: referitor la spesele de călătorie, ce au de a-le suporta învățătorii când iau parte la adunări, și cari spese în unele cazuri sunt chiar însemnate fiind raionul Reuniunii estins preste două comitate — comitetul central se urgiteze afacerea la Prea Ven. Consistor conform promisiunii date la adunarea constituantă; cu atât mai vârtos, că statutele nu prevăd acesta. Propunerea s'a primit cu unanimitate.

S'au mai făcut și alte propunerii în alte cestiuni.

S'a decis că adunarea proxima să se țină în 1 Mai 1898 în *Șinca-veche*, cu care ocaziune se va ține o lecțiune practică și două disertațiuni.

Biblioteca Reuniunii face cunoscut adunării că, Reverendiss d-n Vicariu s'au îndurat și aci, ca la toate întreprinderile, și cel dintâiu a pus fundament bibliotecii

înfințându a desp., dăruind opuri, broșuri și foi pedagogice în preț de peste 50 fl.

Adunarea primesce ofertul cu insuflete strigări de „Se trăescă!“ și i exprimă mulțămia protocolară.

S'au ales persoanele încredințate cu verificarea procesului verbal, apoi presidiul, prin o scurtă vorbire, închide ședința.

A mai vorbit Rev. d-n Vicariu, punând la inima fia-căruia, ca să țină sus și tare la oficiul său, și se și-l implinescă cu conștiințositate, căci „grea răspundere are învățătorul și înaintea omenilor, d6r încă înaintea lui Dumnezeu“ A dat îndrumări și povețe adevărat părintesco, cari numai spre binele învățătorilor pot servi.

Nu pot încheia fără ca să nu amintesc că, pe când Rev. d-n Vicariu, de și p6te mai mult morbos ca săn6tos, nu a cruțat nici jertfe, nici osten6la, ci s'a arătat între noi, și cu paciință de fer a petrecut neîntrerupt dela 10 6re a. m. până după 4 6re p. m. — pe atunci 6ic, d-nii preoți au escelat prin absență.

Dintre 54 preoți câți sunt în Vicariat nici unul barâm, nu a aflat cu cale a-se presenta, deși § 9 din statute îi îndatoresce la acesta.

Vom vedea la adunarea proasima cum vor sci urma esemplul șefului și întru cât se vor conforma cu amintitul §.

Noi cei prezenți ne-am depărtat, deplin mulțămii, că lucru bun am îndeplinit; și acceptăm cu mare dor 6iua de 1 Mai.

Unu participant.

Învățătorii din Jurul Șimleului.

S6lagiu, 9 Dec. n. 1897.

Învățătorii români din jurul Șimleului (ceroul Vălcăului M.) și-a ținut adunarea filială la 8 Decemvre în Șimleul-Silvaniei.

Dimin6ta la 8 6re s'a celebrat serviciul divin, după care la 10 6re a. m. președintele reuniunii, Rev. d-n Alimpu Barboloviciu, a deschis adunarea cu următoarea vorbire:

„Onorată conferență! Au fost timpuri, când sciința era proprietatea exclusivă a claselor înalte privilegiate, 6r poporul ț6ran era intercat dela gustarea isvorului dulce al sciinței, acest nutrem6nt corespunđ6tor spiritului și demnității omului. Inse a înălțat Europa drapelul desrobirii spiritului omenesc de sub sclavagiul rușinos al secolilor întunecimei, a proclamat sciința de proprietatea comună a tuturor treptelor societății omenesci, prin urmare și a ț6ranului, care constituie fundamentul societății omenesci și a pop6relor, pentru-că corpul moral al unui n6m numai atunci e compact și săn6tos, deocă toate paturile lui sunt

petrunse de lumina sciinței și căldura culturai.

„Unele națiuni au înțeles mai îngrabă vocea spiritului timpului, ni-au premers cu cultivarea poporului ț6ran, d6r s'a trezit și neamul românesc cel ap6sat în trecut și ađi îmbrățișeză cu totă ferbinț6la inimei cultura poporului, pentru-că s'a p6truns de aceea convingere, că ađi pop6rele se luptă mai mult cu armele sciinței, deocă cu ale oțelului.

„Domnilor învățători! Domnia-v6stră aveți misiunea sublimă, de-a cultiva poporul român ț6ran prin școala; eu am pus totdeuna cel mai mare pond pe misiunea D-V6str6, pentru-că reprezentăți pe Christos, care cât timp a petrecut pe fața pământului, spre a împărtăși binefacerile iubirei și sciinței divine, a purtat numele de „dascal-învățător“. Inse o misiune sublimă și grea, precum e crescerea, (de6rece omul, luând afară sufletul nemuritor, care este intr6nsul, se nasce animal, și numai prin crescere în familie, d6r mai v6rtosin școala, devine om în pozițiune de a-și da esresiunea simțemintelor și însușirile nobile, cu cari l'a înfrumșețat Creatorul) nu se p6te îndeplini, decăt numai prin puteri unite, prin solidaritate. Astfel puterile spirituale ale învățătorilor români selăgeni s'au unit în solidaritate prin „Reuniunea Învățătorilor Români Selăgeni“. D-V6str6 învățătorii din tractul Vălcăului Maghiar, prin reuniunea filială reprezentăți pe ficia mamei reuniuni. Sunt convinși, că sunteți p6trunși de acel adev6r necontestabil, că cultura adev6rată a poporului ț6ran în școala populară numai prin limba maicei se p6te ef6ptui; prin urmare sursoarele n6mului român, cari sunt încredințate crescerei D-V6stre, numai în limba română se pot educa, așa că dimpreună cu crescerea fizică a sursoarelor, să se desv6ltoe și or6scă intr6nsele și simțul individualității naționale.

„Înaltă v6 este misiunea, de-a înrăd6cina simțul religios și simțul conștiinței de neam în sufletele și inimile mlădițelor tinere! Ca să puteți corespunde acestei misiuni sublime, uniți-v6 în simțiri, ougete și fapte, și atunci Dumnezeu v6 va face munca D-v6str6 rodnică. 6r acuma cer6nd ajutorul darului ceresc preste lucrările n6stre, am on6re a declara conferența de deschisă!“

Vorbirea a fost urmată de furtun6se strigări de „s6 trăescă“.

Prelegerea practică a ținut-o învățătorul din Șimleu Alecsiu Fedorca, care e tot-odată secretarul reuniunii generale. Tema de propus au fost două: una din stilistică „despre contract și chitanță“ alta c6ntecul: „La Palermo“ de Musicescu.

Prelegerea d-lui Fedorca e o înaintare în sfera pedagogiei române, Densul a

ținut propunerea de model la școala repetițională, care în cele mai multe locuri nici nu e pusă la cale, 6r la d6nsul e organizată deplin. A propus după toate regulile didactice: fluent, vioiu și interesant, așa încăt a ținut în atențiune viuă până în sf6rșit atât pe elevi, cât și pe ascultători.

Instruarea c6ntecului a fost în deosebite reușită. Cu ajutorul unei fistule simple de patru tonuri, și după deprinderea de un p6trar de 6ră a ajuns, că elevii au eșecutat corect c6ntarea pe două voci.

După propunerii, s'a încins o frum6să discuțiune pedagogică, la care a luat parte și preotul G. Flonta, care se ocupă și se pricepe în cestiunile educațiunii.

Cu deosebită bucuria amintesc, că r6c6la, ce din priocina unor p6reri r6u înțelese, se iscăse între preoți și învățători, acuma — urmând voci națiunii, care mai mult ca ori și când ne strigă: „uniți-v6 în ouget uniți-v6 în simțiri“ — dispărut cu totul Dovadă că la adunarea aceasta a fost reprezentat în număr frumos și clerul. Au participat D-l protopop al Periceului, Ioan P. Papiriu; Grațian Flonta preot în Cătelui român, Aurel Orian preot în Cizeriu, Augustin Vicaș preot în Hidig și Alimiu Costea preot în Cehiu.

A ridicat mult solemnitatea 6lei faptul, că tot atunci și-a serbat onomastica Rev. D-n vicariu al Selagiului, căruia i s'au făcut ovățiuni frumoșe din partea clerului, învățătorilor și studenților români gimnasiali din Șimleu.

p.—t.

Învățătorii din protopopiatul Almașului.

On. Redacțiune! Despărt6mentul filial al Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din districtul protopopesco al Almașului și-a ținut întâia sa adunare generală ordinară în parochia Teud la 8 Novembre c. de-odată cu sinodul de t6mnă al clerului acestui district.

Adunarea a fost bine cerc6tată, căci nu numai învățătorii, ci și preoții tractuali din toate parochiile au luat parte la ea, precum și mulți dintre poporenii.

Dimin6ta la 7 6re luarăm cu toții parte la o liturgiă în biserica din loc, după care urmă în sala școlii sinodal preoțesc, 6r după sinod, la 11 6re, urmă deschiderea adunării reuniunii filiale a învățătorilor prin d-l președinte Gavril Lebo.

Vorbirea de deschidere a d-lui președinte Lebo a fost f6rte instructivă. D-sa arătă, că biserica și școala sunt pentru poporul nostru fundamentul vieții; religiunea și virtutea sunt acele două penele, cari polesc și aduc la perfecțiune în om chipul dumnezeesc, 6r artistul, care manuează aceste penele, e școala, reprezentată prin învățători.

află cum-va o casă golă la cineva, s6 o i6e el în *tapsă*. Și a aflat una, chiar lângă drumul ț6rii, o casă mare părăsită, cu trei odăi și cu grajd și cu șopru și cu o grădină cât o livadă. Stăpânul ei era un motoflete, holtei6 b6trân, care trăia pe la cele neamuri; acele-i lucrau și moșia și-i dau lui cât se îndurau, mai mult pumni decăt îmbucături. Casa aceea o luă el cu 12 fl. pe an. Peste drum dela casă era o costiță și din ea ț6șnia un isvor limpede ca lacr6ma.

Aici se aședă Burălă și-și desfăc6 bulendrele; aci sc6se el la iv6lă t6tă s6răcia lui: câteva bricege de cele de 2 bani una, câteva țevi de pipă, apoi câteva pipe, nisce tocuri de „lemnuse“ și ca o jum6tate font de zăhar. D6r cum își desfăc6 negoțul, prinse lumea a-i căuta casa; o muiere venia cu un ou după „lemnuse“, un copil venia cu un ou după zăhar, alt copil venia cu o legătură de grăunțe s6-i dee un bric6g, un bărbat venia cu bani gata de-și cump6ra o pipă cu țeve cu tot.

Burălă prinse curagiu; se ruga mereu la Iehova al lui s6 nu-l părăs6scă norocul. Și nu l'a părăsit.

La s6ptămăna merse la oraș cu căruța lui cea hirbuită și în ea erau doi saci plini de bucate. Orașul este cale de un ceas dela noi, d6r el cu calul lui tot merse de când se omiđia de 6iua până la amiađi, și s6ra pe la cina cea bună 6r f6 înd6r6t cu cărucioara plină de lucruri minunate: t6bac, țigări, lemnuse, pipe, țevi de pipă, c6de de biciu, biciuri, oglindute, m6rgele, inele, lumină, fotogen (petroleu) și un ol ca de patru cupe plin plinuț de spirt. Aduse Burălă din oraș preț ca de 6 florini de argint.

Asta era într'o Joi, par'că amu v6d. Vineri își încarcă o odăia de scumpeturi; toți p6reții erau plini de bunătăți. S6mbătă țin6 un „săbes“ cum n'a ținut d6ră de când era holtei6... D6r Duminecă dimin6ta satul era plin, că Burălă a deschis *bolta*. Acum mergeau lucrurile altfel. Intra o femeia: da ce aveți de v6ndare, jup6ne? — Ce vr6i, tot avem, lele dragă, și ce nu avem, aducem, numai poruncesce. — Da ai m6rgelețe roșii pentru o copilă? — Cum s6 nu am? Ince ce m6rgele? — D'apoi cum dai *șirul*?

Apoi cum ni-om ajunge cu t6rgul; vr6i s6 le plătesci cu bani ori cu bucate? — Cu bani. — Atunci nu-ți cer mult, numai o pițulă de șir. — O pițulă? E prea mult; dă-le cu 6 creițari. — Fiă cu 8 pentru d-ta, s6 v6d ce *pocinog* mi-i face, cum ești la mână? — Is bună la mână, jup6ne, îi vedea d-ta, ci dă-le cu 6 creițari, că 6eu is plătite. — Nu se p6te, draga mea, nu se p6te; s6 pot, bucuros le-ași da; fără scii ce, dumitale trecă duc6-s6, ți-le dau și cu 6 creițari, d6r s6-mi aduci și un ou la copilul 6sta. — D'apoi un ou nu-i lucru mare.

Venea altă muiere: Jup6ne, ai cercei? — Cum s6 nu? Și-apoi s6 veđi ce cercei, is suflăți cu argint. — 6n' dăi înc6ce! Cu cât dai p6rechia? — Vr6i pebani ori pe bucate? — Pe bucate, ți-oii aduce s6cară. — D'apoi numai trei cupe de s6cară. — Că-i prea mult, fără ți-oiu aduce 2 cupe. — Ba 2 cupe și o „fele“ .. — Apoi merg d6ră și aduc s6cara. — Și ți-oiu da s6-ți alegi care-i voi.

— Intra un copil: — Ce vr6i drăguțule? — Ai zăhar? — Am,

de cât s6-ți dau? — De un ou. — Bine, adă oul.

Vin doi juni și se inh6lbă la lucrurile Jidanului. — Da ce s6 v6 dau, feciori frumoși? — Că n'ai ce ne trebuie nouă. — Ce? — Ni-am cump6ra câte un fluer bun. — Aduc Joi de bună s6mă, am scris la Te-ligrad s6-mi vină fluere din ț6ra Murgului. Nu v6 trebuie t6bac, țigări, pipe? — Ba io cumpăr o pipă. Căt e asta? — Viclean fecior! Nu înzadar ești d-ta așa frumos, că și bine scii alege! Asta-i pipă scumpă! D6r dumitale ți-o dau cu 6 creițari. — Ba cu 6 draci! 4 creițari e plătita! — Cum și poți pofti? Am eu și de 4 creițari! Ce ar 6ice și fetele s6 te vađă cu pipă de 4 creițari? — Apoi dă-mi-o d6ră cu 5! — Fiă, s6 nu 6ici, că nu te cunosc!

Intra o babă și stă în prag și-și face palma puncte de-asupra ochilor. Jidanul cum o zăresce îi ies6-nainte. — Treci mai apr6pe mătuaș; veđi ce am adus, d6ră mi-i face ceva pocinog. — Faceți-oiu pe p6catele, că-s nu sciu cum dela inimă așa mi-i de r6u; n'ai ceva leacuri de durere de inimă? — Cum s6 nu?

Indemnă deoară pe învățători, ca să fie neobosiți întru arborarea drapelului civilizației pe baza religioasă-morală în mijlocul poporului nostru.

După cuvântul prezidial, s'au ales două comisii de câte trei membri: una pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi, iar alta pentru propuneri.

D-l președinte Gavrilă Labo, distinsul învățător din Bogdana, citi apoi un raport lung, amănunțit și bine redactat despre activitatea reuniunii filiale în primii zece ani dela înființarea sa (1887—1897). Din acest raport însemn următoarele:

În 1887, sărbătorea s-lor Arhangeli, s'a constituit pentru întâia-dată această reuniune, în adunarea ținută în comuna Zutor, fiind ales ca președinte protopopul Vasiliu Poruțiu; vice-președinte Simeon Marincos paroh; notar Gavrilă Labo, învățător; cassar Ioan Maxim inv., ér ca bibliotecar Emanuil Moceanu. De-atunci adunările generale s'au ținut pe rând mai întâi în Almaș, apoi în Restolț, Buciumi, Nierta. În adunarea ținută la 7 Nov. 1889 în Nierta se aleseră și trei comisii ambulante din preoți și învățători, cu însărcinarea să viziteze școlile pe timpul învățământului și a face raport în adunarea următoare. S'a ținut după aceea adunare în Bogdana, Agrieș (1890), unde fostul comitet a fost ales pe un nou period de trei ani, Bercea, Sferas, Tënd (1892), Restolț deșert, Meseș-Sângeorgiu, Babiu, Cuteiuș, Nireș etc.

În 1896 pași în fruntea acestui tract M. O. D-l Vasiliu L. Pop, fiind numit paroh în Sângeorgiu de Meseș și administrator protopopesc al tractului Almaș. Ca bărbat tânăr și forte cu zel pentru înaintarea poporului, d-sa dete un nou avânt reuniunii și tuturor cauzelor culturale din acest tract. Încă în primul sinod ținut sub conducerea d-sale, 8 Nov. a. tr. în Restolț mare, s'a hotărât înființarea unui fond școlastic tractual cu taxa anuală de 1/2 or. de suflet și câte 50 or. dela fiă-care preot și învățător; în același sinod s'au luat măsuri pentru înmulțirea și organizarea din nou a bibliotecii tractuale, ceea ce prin stăruința noului administrator protopopesc s'a și făcut.

În 9 Maiu 1897 s'a constituit din nou comitetul despărțământul Reuniunii filiale a învățătorilor români din tractul Almașului, fiind ales ca președinte Gavrilă Labo, notar și bibliotecar Gregoriu Dobocan, cassar Alexandru Olariu, membru în comitet Demetriu Zhu. Tot în acest an școlile noastre de pe valea Agrișului (pola despre răsărit a Meseșului) au câștigat un călduros sprijinitor în persoana d-lui Dr. Iosif Farcaș, medic de oero în Buciumi, care arată deosebit interes de starea igienică a școlilor noastre.

Din aceste puține date, pe care le-am extras din raportul prezidialului asupra activității reuniunii noastre în ultimii zece ani, poți să vadă ori-cine, că această reuniune a funcționat regulat și a contribuit foarte mult la înaintarea și încurajarea învățământului. Sperăm, că în viitor, fiind organizată pe baza noilor statute, ca filială a Reuniunii generale din arhidieceză, ea se va distinge încă și mai mult prin zel și activitate.

După citirea raportului, administratorul protopopesc a ținut încă o cuvântare foarte insufletită și insufletitoare, pătunsă de-un înflăcărat spirit național.

S'au citit în fine două disertații didactice, bine luate și ascultate cu atenție încordată: una din partea d-lui învățător Emanuil Mocean din Almașul mare și alta din partea d-lui învăț. Gregoriu Dobocan.

Președintele închide în fine adunarea prin o nouă vorbire potrivită, anunțând ținerea viitoare adunării în Almașul mare.

D.

SCRIRILE DILEI.

— 29 Novembre. v.

Intrunire națională la Focșani. Duminecă, 23 Noemvre, s'a ținut în Focșani o intrunire națională provocată de comitetul național studentesc din Iași. Nicolodată n'a fost în Focșani o intrunire mai imposantă. Încă de pe la orele 1, sala Teatrului Lupescu, localul de intrunire, gema de lume; erau peste 2000 de persoane, printre cari și multe domne focșenene. La ora 2, d. Dimitrie Caian, este aclamat președinte. D-sa dice, că este foarte fericit, că se află în mijlocul studenților doritori de muncă și de aceea le lasă lor cuvântul. După d. Caian au vorbit delegații ieșeni, d-nii D. Cădere, Drăgănescu și Ioan Leatris, după cari s'a dat cuvântul studentului bucureșean Alex. G. Ionescu-Focșani, care spune, că toți studenții bucureșeni și ieșeni trebuie să lucreze mână în mână în ceștiunea națională. Declară, că nu vorbesce în numele nimănui. Oratorul aduce elogiul focșenilor, cari tot-d'anna au dat dovadă de un sincer patriotism. Recunoșce, că de doi ani Liga și-a slăbit acțiunea și arată nelegiuirile săvârșite de Unguri, pentru a-și îndeplini opera lor de distrugere definitivă a Românilor de dincolo. Arată apoi persecuțiile îndurate de ei după visita Regelui la Budapesta.

Școlă românească închisă. „Tribunei“ i-se sorie, că școlă românească din Ciucea a fost închisă de autoritățile unguresci. Cauzele închiderii nu sunt cunoscute încă.

Maghiarizarea în comitatul Târnavei-

mic. Pote că nici într'un comitat ardeleano maghiarizarea nu face pași atât de repezi — la părere cel puțin — ca în comitatul Târnavei-mic locuit în majoritate de Români. De curând s'a hotărât înființarea unei școle de stat în comuna Căstelnic, învecinată cu Dicio-St.-Mărtinul, centrul comitatului așa numit „mamelucos“. Școlă de stat unguresc există deja în cele mai multe comune ale comitatului, impopulate de Români. La școlile unguresci din Dicio-St.-Mărtin umblă o mulțime de băieți și fetițe române din comunele apropiate și îndepărtate. Românii din Dicio-St.-Mărtin neavând ași școlă lor, copiii sunt obligați a cerceta școlă maghiară de stat. Este în Dicio-St.-Mărtin și „Kisdedovo“, unde fragedele mlađite ale nămului nostru primesc primele cunoștințe în limba maghiară. Românii din comitat au foarte puține școlă, ér și acele cari le au, sunt mereu espuse șicanelor și persecuțiilor organelor administrative, în ochii cărora ele sunt spin și ghimpe. — Constatăm de astă-dată cu durere această tristă stare de lucruri.

Noua reuniune română de consum din Deeș își va începe activitatea cu ziua de 12 Decemvre st. n. deschiđend în Deeș o boltă mare și bogată, dela care se vor pute căpăta cu prețuri efiine toate lucrurile trebuincioase pentru casă, pentru îmbrăcăminte, ba până și ferăria. Românii din Deeș și din împrejurime pot să se bucure, că li-a ajutat Dumnezeu să-și pótă înființa și o boltă românească, atât de bogată și frumoasă care are ohiămarea de-a face o mare ușurință poporului nostru, dându-i mărfuri bune pe lângă prețuri efiine și scutindu-l de exploatarea șarlatanilor jidan. Noua prăvălia se numesce „Mercur“. La această prăvălia se mērgă Românii din Deeș și împrejurime, ca să-și cumpere oele de lipsă, căci această e prăvălia lor. Preoții, și învățătorii și toți cășii soi și înțeleg însemnătatea lucrului, trebuie să lumineze pe popor și să-l indemne cu tot adinsul, ca mergēnd la Deeș, dela această boltă să și cumpere oele de lipsă și banul în mână străinilor pe cât se pôte să nu-l dea. Așa trebuie să facă și Românii din ținutul Sibiuului, Făgărașului, Blașului, Făgetului și alte centre, unde avem asemenea reuniuni românești de consum. Aceasta e singura cale, pe care vom pute ajunge să avem și noi negoțul nostru și să resuflăm mai liberi de lipitorile străine.

Daruri pentru biserică. Ni-se sorie: Vasilie Pleșa l. Gavrilă din parochia gr. ort. Sărăș a dăruit pentru biserică din loc o cruce de argint de china aurită în preț de 15 fl. A solvit și suma de 50 fl. lăsată de răposata soru-sa Todora Pleșa

pentru formarea unui fond bisericesc. *Achim Harđa* din Muncel a dăruit tot numitei biserică 10 fl. — Comitetul parochial își ține de datorință a-le aduce mulțămintă și pe această cale, ca faptele acestea să servescă ca exemplu neamului nostru, ca? orî și cine să jertfescă cu indemn și dragoste pentru biserică. — *Sărăș*, 21 Noemvre v. 1897. *Vasilie Bumbuș* adm. parochial. *George Andreea* epitrop.

Dela comitetul Asociației. Alaltăeri a ținut comitetul Asociației o ședință estra-ordioară în Sibiu în care s'a completat alegerea noilor funcționari, începută în ședința de mai înainte. Au fost aleși: Leontin Simonescu cassar; Dr. Ilie Beu secretar II; Nicolae Togan, bibliotecar; Ioan Popovici, arhivar; Ilie Moga, econom; Romul Simu, cancelist. S'a luat hotărâre într'una din ședințele ordinare ale comitetului, că postul de profesor la școlă de fete nu este compatibil cu cel de secretar II.

Magazin de bucate și reuniune de înmormântare. Ni-se sorie, că poporul român din comuna Botiz-Oșvarșu, în comitatul Sătmarului, voesc să înființeze un magazin din bucate (grănar) precum și o reuniune de înmormântare. Pentru scopul acesta li-ar trebui nise statute, cari să le servescă ca model. Cei ce au asemenea statute, sunt rugați a-le trimite la adresa d-lui paroh *Daniil Napoian* în Botiz-Oșvarșu (Batiz-Vasvári, comitatul Szatmár). Ne bucurăm, că tocmai în părțile Sătmarului se găsește o comună românească atât de harnică. Rugăm și noi pe cei ce au statutele dorite să li-le trimită, ajutându-i astfel în ajungerea scopului lor.

Parastas pentru fericitul metropolit Andrei Șaguna, se va săvârși Duminecă, în 30 Noemvre (12 Dec. o.) în Capela din Ci-miterul din Gróver (Brașov) dela 9—10 ore a. m. Se va rosti și o cuvântare întru pomenirea meritelor nemuritorului Metropolitan.

Flotila română de rășoiu. Ministrul de rășoiu va cere un credit de 10 milioane lei, pentru reînnoirea vaselor și a materialului de rășoiu al flotei române. Se anunță, că o comisiune a fost constituită, sub președinția d-lui general Murgescu, comandantul șef al mării. Comisiunea va trebui să alcătuiască un raport asupra necesităților urgente ale flotei, cum și asupra reorganizării ei.

Societatea academică „Junimea“ din Cernăuți va arangea Marți în 14 Decemvre un ocmers festiv din inoidental aniversării de 20 ani a existenței sale.

Am picuri din țera Angliușului, trei picuri într'un păhar de vinars și trece ori-ce durere de inimă. — Cum dai păhărașul? — Numai cu 4 creițari. — Dă-l cu trei, că-i mic. — Fiă, pentru dumniata, că eu sciu ce-i durerea de inimă. Mai pun unul? — D'apoi mai pune unul. — Mătușă, să-ți mai pun unul și de un creițar să-ți dau zahăr, ăla așa alină durerea. Atunci rămâne pițula întrégă aci. D'apoi fiă!

Intră un moșneag: — Ai tăbac, jupâne? — Și încă ce tăbac? Am de cel cu 4 și de cel cu 3. — Să-mi dai de cel cu 4. — Și ce să-ți mai dau? — Da căđi mai mi-ar trebui și un păhărel de vinars, că așa-s de lihod la inimă, da nu mi-se vijesc creițari. — Nu-i silă, moșule, eu dau și pe bucate, și pe ouă, și pe găini și în urmă orî pe ce. Că dora sciu eu, că gazdele nu pot sta tot cu banii-n mână, apoi eu tot trebuie să dau bani pe câte mi trebuie de rēndul gurii. Cât vinars să-ți pun? — Să-mi dai o porție. — De cea cu trei, ori de cea cu 4? — D'apoi dă-mi de care mi-i da, apoi colo mai cătră séră îți aduc o cupă de grăunțe. — Bine, moșule, bine!

Și tot așa și ér așa, de când se zăria de ziua, până nóptea târđiu, dela el nu se mai ciunta lumea, copii, fete, feciori, muieri, bărbați, babe, moșnegi, toți cercau pe Burălă, că Burălă aducea dela oraș tot ce poftesce inima sătenilor, și e om dulce la vorbă și apoi đisa eluia: „Vorba dulce, multe-aduce“, și avea fire bună, nu sfădia pe nime și da marfa lui pe ori-ce i-se aducea, nu mai cerea tot ban și éră ban, apoi mai căuta și la omenia sătenilor, le mai da și în credință, până vor putea bieții omenii face bani. Și điceau omenii, în scurtă vreme după ce s'a aședat la ei: „Dumneđu ni-a adus pe omul est de omenia între noi!“ Și se mirau, cum putură trăi atâtea vecuri de omeni fără Burălă? Că de când el este în sat, ei au tot ce le cere inima. De dragul lor, numai ca să nu ducă lipsă de ceva, mergea în fiă-care săptămână odată la oraș și venia cu cărucioara încărcată de ceea ce scia, că au omenii lipsă.

Amu i-se inciripase și calul, ba mai cumpără o dărlógă dela un om să i-o plătescă pe rēnd, și la cărucioară mai inciripă două rôte, de pu-

tea duce și câte 10—15 mēșuri de bucate la oraș, că de ce i-se înmulția marfa, de aceea se adunau mai multe bucate; și — de ce putea aduna mai multe bucate, de aceea putea aduce și marfă mai multă și mai alésă. În fiă-care Duminecă era boltița — că așa-i đicea la odaia, în care întindea pirticurile lui, — đic în fiă-care Duminecă era boltița mai plină de marfă, și din đi în đi era Burălă și muerea și copiii lui mai binișor îmbrăcați, mai spălați, mai hrăniți.

Când fú colo după secere, când prind omenii a căra grăul la șuri, eși Burălă în capētul din sus al satului, pe unde trebuia să vină tot satul cu carēle încărcate. Acolo duse o mēșuță și pe ea multe glăji marf și mică, ér sub mēșuță avea un buglănaș ca de 5 ferii plin de vinars. Lângă mēșuță avea două corfe marf pline cu covrigi, jemle, chifli și turțițe. Care om cum ajungea cu carul plin în capul satului, era ademenit a sta o leacă în loc, să resuflă boii, și Burălă om bun, numai de-cât prindea cu el vorbă: Ești ostenit, bade Gavrilă, n'a bea o porțiuță de vinars, imbucă un covrig, prinde

inimă. Și badea Gavrilă se scărpină în ceafă:—Dacăđi n'ar strica un păhăruț de vinars, dér orî rușine orî ba, n'am nici un ban la mine. — N'ai grije, bade Gavrilă, dau eu la dumniata. Eu nu sunt ca alții, numai pe bani gata să dau, mi-i arunca și mie un snop-doi... — Bucurosi!

Și badea Gavrilă bea o porțiuță de vinars de 3 cruceri și imbucă un covrig de 2 cruceri și da lui Burălă 2 snopi de grău. Și Burălă om cu minte și cu judecată, nu lăsa pe badea Gavrilă numai cu atăta, îl mai imbia și cu un pachet de tăbac, de cel de 3, și-i mai aducea aminte și de borésă și de copiii lui badea Gavrilă și badea Gavrilă, om bun luă la fiă-care câte un covrig și câte-o turțiță și de fiă care covrig și turțiță arunca lui biet Burălă câte-un snopșor de grău, că-i om bun sērmanul, și n'are sēmēnătură și are mulți copii și aceia încă ar trăi cu ceva, că așa a lăsat Dumneđu, ca cei bogăți să ajute pe cei sēraci...

În urma urmelor, când da să plece badea Gavrilă cu carul, Burălă îl mai opresce p'o minută: Ești stai, bade Gavrilă, ești omul lui

Non măestru român în Braşov. Cu bucurie înregistrăm faptul, că în săptămâna aceasta s'a deschis un non atelier românesc aici în Braşov, anume al d-lui *Eugen Precup*. Acesta, cum se poate vedea şi din anunţul de pe paginile din urmă ale foiei noastre, este primul atelier român de lucrări artistice şi de construcţii în oraşul nostru. D-l Precup a cumpărat vechea şi cunoscută lucrătoare a răposatului *Eichberger* (Valea lată Nr. 2), fiind bine provădată cu tot materialul pentru purtarea cu succes a măestriei. Suntem informaţi, că tinerul măestru este deplin versat în branşa sa, aşa că publicul român, care îi va încredinţa ori-ce lucrare, poate fi sigur, că va rămâne deplin mulţumit cu prestaţiunile sale. Observăm tot-odată, că d-l *E. Precup*, ca ucenic aici în Braşov, a fost bursier al societăţii „*Transilvania*” din Bucureşti. Îndemnăm publicul român să-i dea tot sprijinul, er nouului nostru măestru îi dorim reuşită desăvârşită.

Munkacsy — nebun perfect. Din Luxemburg se scrie, că renumitul pictor jidanmaghiar *Mihail Munkacsy* a nebulit cu desăvârşire. Medicii au declarat, că nu mai au speranţă să se vindece.

Teatru german. Măne Duminecă la 3 ore p. m. se dă pentru a doua oară esocienta comedia „*Pension Schöller*” de *Karl Laube*.

„**Călimdarul Plugarului**”, edat de tipografia „*A. Mureşianu*” din Braşov şi întocmit de *I. Georgescu* cu deosebită privire la trebuinţele poporului nostru agricol, are o parte literară şi economică foarte variată şi bogată, cuprinzând mai mulţi articuli bine aleşi, poveşti, poezii etc. La început biografia lui *Alexandru Roman*, apoi o introducere de autor, un articol intitulat: *Alegerea carierelor*; Cei doi prieteni (istorisire morală) trad. de *N. Petra-Petrescu*; Numai una, poezie de *G. Coşbuc*; Bogatul şi săracul în spiritul lumii şi în ordinea Provedinţei de *Dr. Elefterescu*; Insurat de două-ori, (novelă populară) de *I. Pop Reteganul*. Partea economică, redactată de *I. Georgescu*, începe cu un articol: *Economia înţeleptă*; urmază *Rotaţiunea în cultura legumelor*; *Incolţirea sămânţelor*; *Bólele animalelor de casă*; *Ingrăşatul porcilor*; *Animale folositoare şi stricacioase grădinăritului şi plugăritului*. La urmă câte-va pagini de poveşti, *Diverse*, *Glume* etc. apoi câte-va cóle de anunţuri. Preţul 25 cr.; trimis prin postă 30 cr. La 10 exemplare comandate de-odată unul se dă în cinste. De vândare la Tipografia „*A. Mureşianu*” în Braşov.

1. Aplicarea multiplă. Nu există mijloc mai bun, care se poate aplica la diferite cazuri, ca *Molls Franzbrantwein* care alină durerile, întâ-

resce nervii şi muschi întrebunţându-se ca adăosbăi etc. O butelie 90 cr. se poate procura dinlău prin poste dela farmacistul *A. Moll* liferantu, curţii din *Viena Tuchlauben 9*. În depourile din provincie se se cǎră espresă preparatele lui *Moll*, provădute cu marca de contravenţie şi subscriere.

Dela Asociaţiunea meseriaşilor români din Braşov. În şedinţa de ieri, Vineri în 10 Decembrie n. a Comitetului „*Asociaţiunei pentru sprijinirea învăţăosilor şi sodalilor români din Braşov*” s'au acordat premiile stabilite în adunarea generală pentru măestrii români din Braşov, cari au eliberat cei mai mulţi tineri ca calfe. Premiile le-au căpătat d-nii: *Ioan M. Burbea* cojocar, care în decurs de 60 ani ca măestru, a eliberat 30 calfe; *Vasile L. Popovici*, mǎsar cu 26 calfe; *Vasile Antoniu*, oismar cu 23 calfe. Premiul al patru-lea de 60 coróne, s'a împărţit între măestri: *G. Oltean*, *Ioan Rusu* şi *Nic. Lungu*, pantofari.

În petiţia către comitet, d. *Burbea* a adăos că, decă 'i se va acorda vre un premiu, d-sa îl lasă tot la Comitet ca basă pentru o fundaţiune cu menirea, oa din ea să se acopere speşele pentru spălatură elevilor.

Acéstă faptă esemplară a venerabilului măestru bătrân, caracterisează în de ajuns inima lui nobilă. Şi dănsul a fost ucenic, şi în decursul lungii sale cariere de măestru a vădut necasurile ucenicilor. Îl punem de pildă, pe bătrânul măestru, şi dorim ca fapta lui nobilă să afe mulţi imitatori.

Tot în acéstă şedinţă preşedintele constată cu plăcere, că în anul acesta numărul ucenicilor aşedăşi până acum la diferite meserii în Braşov este de 108.

Correspondenţa „Gaz. Trans.”

Braşov, 27 Noembrie v. 1897.

Stimate D-le Redactor! Vă rog frumos să daţi loc acestor puţine rânduri în pretioasa „*Gazeta Transilvaniei*”, mama cea scumpă, care ne luminează pe toate potecile din lumea asta plină de necasuri şi de primejdii pentru poporul nostru.

Mă văd silit a Vă aminti câte-va lucruri întristătoare despre confrăţii mei muncitori români din suburbiul *Soheiu*, cari deşi muncesc şesce zile în săptămână din noapte până'n noapte, o duo rău, nu pot să iasă la noi un căpătăiu, nu pot fi nici lor, nici familiei lor razim, pentru-că sunt cuprinşi de-o bóla grea, care-i trage îndărăt dela fapte bune. Şi bóla acéstă este sticluga cu rachiu.

Mulţi sufer de acéstă bóla, neputându-se cumpăta, cari de obicei mai noi nu nimeresc locuinţele lor când se întorc acasă

dela căroiună. Şi tot mai vǎd pe unii dintre ei, că se plâng, că sunt săraci. Dér ei fuşi-şi îşi trag sărăcia în casele lor prin bunătură.

Cei ce au copii, în loc să se gândescă să-i dea la şcoală, îi trimit la lucru pe la zidari şi în alte părţi, ér ei sărmanii ocni-lăşi creso neînvăţaţi şi necultivaţi. Dér acuma ar trebui, oa poporul nostru muncitor s'eu nemuncitor să se deştepte din somn, că de ce merge, tot zile mai grele vin pe capul nostru, că fără a nu soi carte şi scrisore, nu mai putem trăi.

Şi eu cu totă inima mea credincioasă de Român, îndemn pe fraţii mei, cari soi cu o puţină carte, să se aboneze la scumpa noastră mamă „*Gazeta Transilvaniei*” măoar numai la cea de *Duminea*, care mult ne deşteptă şi ne scóte la lumină cu sfaturi bune şi înţelepte, dela care eu mult folos am avut şi voiú avé cât voiú trăi, că de ea nu mă las nici-odată.

Dumitru Cristoloveanu.

Învăţătorii populari în Anglia.

a) Pregătirile.

Pregătirile se întâmplă în două forme, s'eu mai bine dís pe două căi. Cei ce au împlinit 14 ani ai etăţii şi au absolvat şcola populară cu succes eminent pot fi aplicaţi ca ajutători pe lângă învăţătorii diplomaţi şi din timp în timp trebuie să facă esamene. Trecând cu succes bun peste aceste esamene de primire după o funcţiune de 5 ani pot fi suplenţi cu diplomă de clasa III-a s'eu intră ca elevi regulaţi în vre-o preparandie pentru completarea cunoştinţelor, pentru a-şi pute câştiga cu timpul diploma de clasa II-a s'eu eventual de cea primă.

Al doilea mod e, că după absolvarea şcolei medii, îndată intră în preparandia. Preparandia e împreunată cu convict. Studiile sunt teoretice şi practice. Aceste din urmă au să le facă în şcola de aplicaţi care e împreunată şi se află la fiecare preparandia.

Preparandia are 4 cursuri, pe cari de regulă le absolvéză în decurs de doi ani. Statul plătesce preparandiei pentru fiecare învăţător cu diplomă absolvat câte 1000 fl.; ér pentru învăţătoarese câte 700 fl. Cei absoluţi de preparandie numai după un an de funcţiune capătă diplomă, însă şi acéstă numai pe un an e validă. Decă după un an e în

stare a dovedi, că a funcţionat cu succes foarte bun, prin adevărinită dela autorităţi, atunci diploma sa va fi de clasa a II-a orí poate numai de clasa a III-a. Diploma de clasa a II-a după o funcţiune cu rezultat eminent devine diplomă de clasa I-ă. Cel ce are diplomă de clasa III-a din nou trebuie să facă esamen, ca să-şi câştige diploma de clasa II a. Diplomele de clasa II după o funcţiune de 10 ani se iau sub re-visibility dimpreună cu toate testimoniile despre funcţiunea lor. Precum mai sus am dís: Diploma de clasa III-a se poate câştiga şi făr' de preparandia, decă respectivul a funcţionat 5 ani cu succes bun la órecare şcolă pe lângă învăţător diplomat şi e mai bătrân de 25 ani.

Diplomele de clasa primă şi a II-a pot decăde în clasa a II-a s'eu a III-a. ba chiar şi nimicite pot fi, decă respectivii dovedesc lene în funcţiune, s'eu decă purtarea lor morală vine sub critică.

În Anglia sunt cu totul 64 preparandii, pentru învăţători 41; ér pentru învăţătoarese 23. Cea mai mare parte a preparandiilor sunt în mâna bisericeii anglicane şi au un caracter espres confesional. Intre multele reuniuni şcolare sunt şi de acelea, al căror scop e ca să pregătescă şi învăţători buni. Pe acest teren, cea mai însemnată e: „*Home and Colonial School Society*”, care s'a înfiinţat în a. 1836. Peste tot învăţătorii englesi au o cultură superioară, calea e deschisă, fiă-care poate înainta pe cât numai îl ajută pu-terile.

(Va urma.)

— Sianle. —

Convocare.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Braşov şi Săcele, îşi va ţine mâne Duminecă, 30 Nov. st. v. 1897, ziua s-tului *Andrei*, la 3 ore d. a. adunarea sa generală în sala cea mare a gimnasiului nostru.

Onoratele membre sunt rugate prin acéstă să ia parte în număr cât mai mare al edunare.

Braşov, 29 Nov. st. v. 1897.

Maria I. Popea,
presidentă.

Dr. Ios. Blaga,
secretar.

Dumneşu, trage d-ta odată de aici, veşti d-ta ce-i în glaja asta!

Şi-i dă în mână o glajă cu vinars galbin ca cǎra şi dulce ca mie-rea. Şi trage odată *Gavrilă* şi vede că-i bun şi-şi şterge gura cu mâneca cămeşii şi dă să plece mulţumind lui *Burălă* de omenia. Dér *Burălă* om bun: Mai bea odată, bade *Gavrilă*, că lucrul mult şi eşti vrednic să béi ce-i mai bun în lume. Apoi nu-ţi cer nimic pentru o înghititură de „*allaş*”.

Şi mai trage badea *Gavrilă* din glajă şi poruncese să deé o porţiună de vinars şi la servitor şi-i mai dă un snopşor de grâu, apoi plécă. Şi după el vine cu caru 'n-cărcat *Petru*, apoi *Ion*, după aceea *Tóder*, *Niculae*... şi tot satul, şi fiă-care lasă lui *Burălă* barem un snopşor doi. mai pe un păhăruş de vinars de cel roşu, mai pe o porţiă de cel prost mai pe un covrig, turtiţă, tǎbac ş. a.

Şi când era s'era, avea *Burălă* un stog de grâu mai mare decă orí-care gazdă, că toţi îi dau mai de milă, mai de ruşine, mai din lăcomiă pentru o nimica, ce i-o îmbia el.

După ce se găta căratul grăului, îşi îmblăti şi el stogul şi duse grăul la oraş şi-l vǎndu pe bani buni. Dăduse marţi de 15—20 fl. şi aduse din oraş bani uscaţi peste 200 fl. din grăul adunat pe acea marfă.

Dér *Burălă* om bun şi cuminte, nu aduse toţi banii acasă, ci cei mai mulţi îi băgă în marfă prospătă: opinci, curele de opinci, nǎframă, bricege, amnare, pipe, cercei, mărgel, inele, covrigi, turtiţe şi alte nimicuri, cu deosebire aduse vinars şi zăhar. Şi când fu acasă, de-şi întinse marfa, toţi se mirau de înţelepciunea lui *Burălă*. — Uite-uite şi opinci a adus! dîse un om când a dat întâiu cu ochii de ele.

— Da, răspundea *Burălă*, şi ce opinci, tot pe ales! Că uite bade, eu mi-am dís așa: m'a adus *Dumneşu* în satul *dumniavóstră*, trebuie să trăim la olaltă. Nu vi-se plătesce să bateţi calea pe la oraş pentru o păreche de opinci, că vremea-i scumpă, mai bine aduc eu în boltă şi vi-le dau cum pot; de am 5 cr. la o păreche de opinci, sunt mulţumit; ér ziua omului, c'ar merge la oraş pentru o păreche de opinci, face mai mult dóră decă cei 5 cr.,

ce-i daţi aci mai mult decă la oraş! Apoi mai este un lucru: Acolo trebuie să mǎrgă omul cu banii 'n mână, dér la mine, precum bine vedeţi, veniţi cu ce v'a dat *Dumneşu* şi mai dau şi pe aşteptate, că așa a lăsat *Dumneşu* să trăim unii cu alţii. — Bine dicit, jupáne *Burălă*, *Dumneşu* te ţină!

Acum se fi vădut învǎtură pe la *Burălă*! O miere venia: dă-mi o nǎframă roşă la copilă. — Dau, lele, cam de ce preţ se fiă? — D'apoi de vre-o 3 piţule. — Poftim nǎframă roşă de 3 piţule; place-ţi? — Place, dér n'am bani, câte cupe de grâu se-ţi aduc pentru ea? — Numai 7 cupe, lele. — N'a fi desult 6? — Fie 6 şi o fele!..

Intră un bărbat: Să vǎd ce opinci ai. — Bucuros! Opinci de Braşov, de cari n'a mai purtat nime pe apele acestea. — Cât li-i preţul la aceste? — Aiestea-s scumpe, că-s din cele mai bune; 1 fl. şi 30 cr. li-i preţul. — Atâta nu-ţi dau, că nu fac; în oraş le iau cu 1 fl. — De le iai cu 1 fl. îţi dau de cinste 5 părechii. — Apoi cum le dai déră? — Am spus 1 fl. 30 cr. — Ba se fiă 1 fl. şi 20 cr. şi se mă aştepti

de bani până merg la tǎrg să vǎd o piele de berbec. — Adă pielea încóce, c'o iau eu, de ne putem uni.

Şi aduce pielea de berbec, care era vrednică 1 fl. 60 cr. şi o dă pe opinci în preţ de 1 fl. 20 cr.

Apoi tot așa şi ér așa, aduna bucate, piei, lână, ouă, pui, găini şi în schimb da marfă de a lui, socotindu-şi marfa tot cu 2—3 preţuri şi luând marfa ómenilor tot cu preţul de jumătate, ba şi numai cu a treia parte din preţ! D'apoi pe cei copii nepricepuţi cum îi mai frigea!

Veni timpul culesului de cucuruz. Atunci se duse *Burălă* cu masa lui în capétul din jos al satului, că din jos de sat erau cucuruzele şi pe lângă mǎsuţa lui trebuiau să trecă toate caréle. Şi dela care car cum trecea căpéta o corfă-două de ciucalăi, pe vinars, covrigi, turte, póme, tǎbac ş. a. Deabia 'şi duse cucuruzul adunat pe câte-va caré până acasă. Îşi umplu podul casei de cucuruz adunat mai pe nimica.

După culesul cucuruzului începú a-i ámbla şi mai bine trebile negoşului. Şi ţinea mai multe nimicuri ieftine, pe care scotea ciucalăi de pe la copii nepricepuţi şi de pe

HIGIENA

O bolă a țeranilor.

De Dr. I. Neagoe.

(Urmare.)

4) Să se oprească prin legi aspre și potrivite vinderea, împărțirea și măcinarea porumbului stricat și mucețit,

5) În porturile noastre poliția sanitară este obligată să controleze calitatea de porumb care se vinde de respectivii negustori, și cel stricat nu se poate vinde înainte d'a fi trecut prin procesul uscării artificiale.

6) Până ce cestiunea cupțorelor de uscat porumbul nu este tehnică pe deplin rezolvată, guvernul nostru va publica un premiu de 10,000 lei noi pentru practica și definitivă rezolvare a acestei cestiuni. Premiul este internațional.

Din cele expuse deja ați vădit, că comerțul nostru cu cereale și mai ales cu porumb este expus unei grele lovituri, care este cu atât mai grea, că o suferim pe nedrept.

În Europa noi suntem și trebuie să fim, după alcătuirea solului și a climei noastre, cei mai buni producători de porumb. Atunci nu ne este permis ca să dăm frâu liber necinstitei speculației, care prin mârșava indostulire a poftii neastâmpărate și nestinginite de un necinstit câștig, se compromite unul din principalele noastre isvóre de venit.

Dér precum avem dreptul d'a reglementa pe vințștor, tot ast-fel avem dreptul a'l reglementa și pe cumpărător, care, din impulsul mai sus numit este adus în pozițiune de a ne compromite piața de cereale.

Din această cauză propun următoarea măsură de precauțiune:

7) Nicî un vapor ori vas nu se încarcă cu porumb, până ce nu este vizitat de poliția sanitară a portului respectiv și nu se constată, că este pe deplin destoinic a transporta porumbul fără temă că acesta, în decursul transportului, va fi neapărat expus stricăciunii prin mucețire.

Măsura această ne-o impune următorul fapt constat, asupra căruia rog pe cei cunoscători de cauză ca să bine-voască a se exprima.

Sunt multe vapóre și corábii, cari sosesc în porturile noastre încărcate mai ales cu cărbuni de piétră. Acestea îndată ce sosesc, descarcă cărbunii, apoi imediat spală păreții localităților de încărcat și éráși imediat încarcă porumbul de transportat la destinațiunea sa. Păreții uđi d'o parte, éré de alta ventilația sérăcăciósă a despărțimintelor corábiei, în cari se încarcă porum-

bul, neapărat că produc acel grad de căldură și umeđelă, că mucigaiul, microorganismul numit: *mucor mucedo-mucor racemosus*, *penicilium maidis* etc. etc. se pótă desvolta și să-și exercite influența lui stricăciósă asupra calității porumbului. Marfa vëndută de escelentă calitate, prin astfel de greșeli devine próstă.

Acest inconvenient se pótă stirpi!

Asemenea sunt unele vase atât de defectuóse, încât nu sunt în stare a transporta porumbul în acel grad de calitate în care s'a încárcat.

Atunci nu sciu de ce să purtăm noi vina, piețele noastre și nu adevératul vinovat?

Mésurile acestea vor mai avea încă și altă urmare bine-făcătoare nu numai pentru numele piețelor noastre de cereale, ci bine-făcătoare și pentru adevérata cunoșcere a cauzei urđitóre de pelagră, adevécă vor dovedi, că nu porumbul „provinciilor Danubiene” este isvorul pelagrei!

8) Tóte puțurile și șipotete, cari vor fi constatate, că sunt réu situate, au o apă rea și, prin urmare sunt urđitóre de felurite bóle, să fiă închise fără amânare; éré comunele să fiă îndrumate a'și face puțuri bine situate, după sfatul inginerului și al medicului respectiv, și apa lor să nu se permită a fi folosită de public până ce nu s'a constatat, că este bună de beut și higienică.

Puțurile comunale publice și chiar și cele private cad sub controlul organelor sanitare, cari în puterea deobligământului de serviciu, sunt răspunđători de curata lor întreținere.

Deóre-ce puțurile tubulare — numite Abisiniene — sunt mai ieftine de clădit și mai practice din punctele de vedere igienice, acest sistem de puțuri se recomandă atât comunelor cât și privaților. Éré ministerul de interne va îngriji, ca fiă-care primăriă să aibă clișeurile acestor puțuri, precum și specificarea prețurilor după metru de afundime.

Asupra apei de beut, cu privire la calitatea ei, precum și cu privire la valoarea ei sanitară și higienică, ađi procesele verbale ale scóinței sunt deja închise.

Apa este recunoscută ca unul dintre principalele alimente ale omului și sănătate fără apă bună de beut este un lucru cu neputință.

La noi, tristele esperiențe făcute deja pe acest teren ne vorbesc prea des și prea tare ca să ne putem îndoi în adevérul afirmat mai sus.

Apoi puțul public este privit în tótă lumea civilizată, încă de multe, multe vécuri, ca o bine-cuvéntare pentru comună ori localitate; prin urmare este un bun comun — este de utilitate publică, și prin

acéstă însușire cade sub controlul și îngrirea organelor competente.

9) Deóre-ce valoarea sanitară și igienică a casei de locuit încă este un factor și încă de cea mai mare greutate pentru sănătatea și buna desvolăre a celor ce locuiesc în ea, regulamentul detaliat a clădirii caselor private, precum și a celor publice, cade deja în mod fatal în sarcina unei bune administrații.

Principiul acesta în statele civilizate a dat deja de mult timp nascere așa numitelor regulamente de clădire pentru casele rurale, urbane, școli, spitale, etc. etc.

Ignorarea deplină a acestor regulamente la noi, deja se résbună în mod spăiméntător, și ar fi o adevérată rușine, décă am continua cu acéstă ignorare păgubitoare obștescului bine.

Noi, ne aflăm cu privire la acest mare pécat, încă din fericire în poziție foarte favorabilă, și étă de ce:

Trecutul nostru falnic a fost petrecut tot în résbóie, de multe-ori cu jalnicele lor urmări — invasiunile străine.

În timpuri barbare, résbóele și urmările lor sunt neapărat barbare; ele pustiesc vieță și avere și prin urmare casele nu erau cruțate. Ba din contră, o casă de piétră, o casă mai frumoasă, atrágea mai iute atenția invadatorului și urmarea era jaf și foc până la deplină devastare și ruinare. Urmarea urmării a fost, că nu numai comunele noastre, dér chiar și orașele și capitalele noastre n'au putut să se clădescă, după regulele unui anumit stil estetic ori practic, ori după forma orașelor apusene.

Casa țărănescă în mod fatal a rémas mai înapoiată chiar și până ađi.

Dér ađi s'a schimbat cestiunea.

Invasiunile s'au rărit și, de ne vom scii folosi de spiritul veacului și de puterea noastră națională, se vor rări și mai mult.

Urmarea fréscă este, că trebuie să ne gândim deja la o bună alcătuire a stărei noastre sociale și de desvoltare.

(Va urma.)

MULTE ȘI DE TOATE.

O statistică interesantă.

Un berlinez calculă, că dintre 540 de dame tinere, cari au fost la baluri în Berlin, au căzut leșinate în brațele dansatorilor 486, în brațele părinților s'au altor dame au căzut 52 și numai două dame au căzut jos pe pământ. Dintre cele 486 casuri de leșin, după cum constată Berlinezul, 330 s'au logodit cu cei ce le-au spriginit pe brațe.

Influența vorbirei prea lungi.

Când trimișii samiezii ținură o vor-

bire fórte lungă în Sparta, primul oraș mai demult în Grecia, locuitorii de aci le răspunseră Samiezilor: „Inceputul vorbirei l'am uitat, éré sférșitul nu l'am înțeles, deórece am uitat inceputul”.

Intre prietini.

O societate de bărbați tineri călătorit se afla odată într'o cărciumă, petrecându-și cu multă însuflețire.

Intre altele se vorbi și despre însurătoare, cu tóte că fórte mulți dintre ei erau încă nefigurați, dér cu tóte aceste fiă care scia să vorbescă câte ceva la obiect. Unul voia una, altul voia alta să scie despre femei și bune și rele.

„Ah, când eram mai tînér”, începú unul, „eu încă eram logodit. Două luni înainte de cununie, firma la care eram mé trimise într'o afacere în America sudică, unde tocmai erupse réșboiul. Noi, — eu și frumoșa mea — ne-am fost promis să ne scriem cât mai des, dér acésta nu s'a putut, deórece parte că n'aveam timp, parte că locuința mea nu era stabilită. În sférșit am isprăvit tóte și m'am gătat de plecare spre patria mea, luând cu mine și-un inel pentru logodnica mea, ca o suvenir din America.

„Când am sosit în portul patriei mele, am cumpérat o gazetă, în care spre mirarea mea, cetesc cununia logodnicei mele cu'n altul, cunoscut de-al meu. Mănios am aruncat inelul, ce era destinat pentru logodnica mea, în mare. Câte-va zile mai târđiu am prândit într'un otel. Pe masă imi aduse pesce, și cât ce gustai din el, dau cu dinții de ceva tare; și ce gândiți, ce-a putut să fiă?”

„Inelul” strigară cu toții ca dintr'o gură.

„Nu”, dîse, cel ce povestise ridénd înădușit, „a fost — un os de pesce!”

O asemănare.

Când Napoleon al III-lea oșlári, după lupta dela Solferino, peste câmpul de bătăliă ou sulta sa, ordonanța lui Napoleon, Murat, nepotul reumitului Murat-pașa, cu fața instristată îi vorbi împératului despre numărul cel mare al morților și răniților, de cari era acoperit pământul. — „Da, iubite Murat”, îi dîse împératul, „nicî o bucătărăsă nu pótă găti pápară, fără a sparge oușle”.

Cum póté omui să rămână sănétos?

Déca omul va fi cu cumpét în tóte plăcerile vieții, déca va face dílnic mișcări prin aer curat, déca se va reținé dela mânia, ură și supérare, déca va avé o conștiință liniștită, déca va lucra în fiă-care și atât, cât e de lipsă pentru susținerea puterii fisice, atunci va găsi mijlócele cele

la mueri și bărbați ușori de minte. De dimineța până séra târđiu tot aduna ciucalái de cucuruz. Un copil vinea cu 2—3 ascunși sub cămașă: dá-mi pe ei mere, jupáne. Și-i da 2—3 mere de cele mici. Alt copil venia cu alți doi-trei ciucalái: sé-mi dai, jupáne, zăhar pe ei. Și-i întindea o bucățică de zahar mică, și copilul eșia lingându-și degetele. Venia o fată cu o traistă plină de cucuruz: Sé-mi dai, jupáne, mărgele pe cucuruzii éștia. — Dau, drăguță. Și pe cucuruzi, ce erau vrednici 9—10 crucerii fi da un fir de mărgele de 2—3 crucerii. Un moșneag aducea altă traistă de ciucalái: sé-mi dai pe ei o „paclă” de tábac și o porțiă de vinars. — Nu pot, decát numai o paclă de tábac și un páhărel de vinars. — Si tot așa și éré așa, până nu mai scia unde pune cucuruzul, se temeă că s'a surpa casa de greutatea lui.

Veni timpul cel ploios și friguros, când trebuie încălțăminte bune. Tot satul alerga la Burălă la opinci. Și le da Burălă pe banii, pe bucate și în credință, tot cu 2 prețuri. Și ómenii erau mângăiați. E drept, că

le plătim ceva mai scumpe, dîceau ei, dér e omul nostru, îi la noi în sat, nu mai trebuie să alergăm la oraș.

Căđi ométul. Ómenii prinseră a căra lemne dela pădure. Care trecea pe lângă Burălă, toți se opriau în loc, ori de vréu să tot trecă, fi opria el: Stăi, Petre, o leacă. — Da ce-i jupáne? — D'apoi dumniata aduci lemne și eu nu am. Aruncă-mi o créngă-doué, că-ți dau o porțiă de vinars, să te mai desmorțesci o leacă, că ești plin de frig. — Fie! Și arunca lemne de erau vrednice 10—15 cr. și bea o porțiă de vinars, pe care nu dăduse Burălă mai mult de 2 cr. Pe astă cale în câte-va zile avea o grămadă de lemne cât casa de mare.

D'apoi și noué ne trebuie căldură, dîceau unii ómenii, că mai stăm în povești la Burălă și el, om de ómenia, nu ne ține în casă rece!

În postul Crăciunului aduse Burălă butoieșe de heringi și toți îi da pe bucate, oué, fasole și în credință. Numai scria pe o hârtie.

Veni Crăciunul. Burălă se găta de cu bună vreme pentru aceste sér-

bători. Aduse nucii, mere, turte, covrigi, vinars, zăhar, opinci, curele, năfrâmi, căciule, bricege, amnare, pene de tég, mărgele, cercei, inele, petele și alte nimicuri. Și alergau ómenii la bolțița lui, cât cu banii, mai mult cu bucate și în credință. Și nime nu eșia nemângăiat dela Burălă, că era om de ómenia.

Veni Anul nou și Bobotéza. Tot așa urmă, ca la Crăciun.

Se începură ospetele. Acum prinse Jidanul și mai cu grosul a vinde vinars. Unul vinea: Jupáne Burălă, imi insor feciorul. — Așa? Imi pare bine! Noroc să-i dée Dumneđeu! E voinic fecior și-i din ómeni, sciu că nu-l insori cu fiă-cine!? — De! mulțam Dómne! Luăm fată din ómeni. Ne aduce zestre ca la un popă. Dér uite, Jupáne, nu ne ajuns multe de tóte. Mi-ar trebui 4 ferii de vinars. Cum mi-le dai pe așteptare până la primăveră, când vindem mieii? — Lesne. Uite, bade și om de ómenia: feria-i pe banii în mână cu 3 fl., pe așteptare fiă numai cu 3 fl. 50, pe 4 ferii s'ar veni 14 fl. Pentru acei 14 fl. mi-i da la Ispas 14 mieii, care mi-i-oiú alege eu. Bine-a

fi? — Ba ții-oiú da 12 mieii. — Bami-i da 14, mai lesne nu pot, că póté fi că mielul unul cu altul nu l'oiú puté da nicî cu 1 fl. Atunci cum rămân eu? — D'apoi fie. — Așa déră capeți 4 ferii de vinars și pe la Ispas ai să mă lași să aleg din boteliul d-tale 14 mieii! — Așa, jupáne, așa.

Vine altul: Jupáne, imi mărit fata, pe Măriuța. — Așa de tînéră o măriti? Trebuie că i-ai aflat un loc bun, că alt-cum nu te grăbiai!? — D'apoi fetele-s bune date când le cer! Ni-se 'mpare de băiat, că e din ómeni cu stare, veđi d-ta sunt fruntea între frunțași. Apoi atunci bine faci, bade. Noroc să dée Dumneđeu. — Da-i altul *baiul*, jupáne. — Nó? — D'apoi c'avem cheltuélă, că ni-a venit veđi d-ta, când nicî nu gândeam. N'avem banii de beutură, apoi fără beutură — veđi d-ta nu se póté face ospét. De'aia am venit, nu m'ai putea tolosi pân' la o di? — Cam cât ții-ar trebui? — E... că mi-ar trebui 3 ferii. — D'apoi, bade dațoiu, că dóră omul nu în tóte zilele face ospét, d'apoi când le face, să le și faci cum se

mai simple și mai de căpeteniă pentru a pute fi tot-deuna sănătoși. La acestea trebuie să se mai adaugă și îmbrăcămintea potrivită în diferitele anotimpuri.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 7 Dec. de 21.021 capete, la 8 Dec. au intrat 158 capete și au ieșit 613 capete rămânând la 9 Dec. un număr de 20566 capete.

Se notează marfa: unghurască veche grea dela — or. până la — or. marfă unghurască tineră grea dela —51 cr., până la 52 1/2 cr., de mijloc dela —52 cr. până la 52 1/2 cr ușoră dela — or. până la 55.— or.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 7 Decembrie n. 1897.

Table with columns: Săminte, Calitatea per Hect., Prețul per 100 obilgr., and sub-columns for 'dela' and 'până'. Includes rows for various grain types like Grâu Bănățenesc, Grâu de Tisa, etc.

Table of exchange rates and obligations. Columns include Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis, Bonuri rurale ungare 4%, etc.

Bursa de București

din 9 Decembrie n. 1897.

Table of market values. Columns: Valori, Do-banda, Scad. cup., Cu bani gata. Includes entries like Rentă română perpetuă 1875, Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, etc.

SCOMPURI

Table of exchange rates for various banks and locations. Columns: Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depuneri, Londra, Viena, Paris, Petersburg, Berlin, Belgia, Elveția.

Cursul pieței Brașov.

Din 11 Decembrie 1897.

Table of market prices in Brașov. Columns: Banonota rom. Cump., Argint român. Cump., Napoleond'or. C mp., Galbeni Cump., Ruble Rusești Cump., Mărci germane Cump., Lire turcești Cump., Scris. fonc. Albina 5%, etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 6 Decembrie st. n. 1897.

Table of grain prices. Columns: Măsura sau greutatea, Calitatea., Valuta austr. (fl. or.). Includes rows for 1 H. L. Grâul cel mai frumos, Grâu mijlociu, etc.

Căendarul săptămânii.

DECEMBRE. are 31 zile. ANDREA.

Table of the calendar. Columns: Zilele, Căend. Iul. v., Căend. Gregor. Includes entries for Dum, Lună, Marți, Mer., Joi, Vin., Sâmb.

Cursul losurilor private

din 7 Decembrie 1897

Table of private exchange rates. Columns: comp. vinde. Includes entries like Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Insbruck, Krakau, Laibach, Buda, Palffy, Crucea roșie austr., etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 18775—897.

PUBLICAȚIUNE!

Se aduce la cunoștința publică, cum că în puterea concludului intrat în putere de drept a reprezentanței comunale orășenești din 21, 22 și 23 Septembrie a. c. pentru acoperirea deficitului de 49501 fl. 70 cr., obvenit în bugetul anului 1898 s'a statorit, și în sensul art. de lege XLIV din 1883, se va încasa un arunc comunal de 24% dela posesorii de pământ și 20% dela ceilalți supuși dărei.

Brașov, 6 Decembrie 1897. 1440,1—2 Magistratul orășenesc.

Advertisement for 'Stofe veritabile din Brünn, pentru Sesonul de Törnă și Ernă 1897.' Includes a coupon for 3.10 meters and a list of prices for various fabric types.

Advertisement for 'Beția' medicine. Text: 'vindecabilă prin Antibetinal în-trebuințat în nenumărate cazuri cu cel mai strălucit succes. La dorință trimitem franco scrisori de mulțumită din partea celor vindecați, spre vedere.'

duculesce. Dér ore pe când mi-ai pute face banii? — Faceți-oiu peste câteva săptămâni. La mieze părese (jumătatea postului mare) e târg în oraș, vând doi juncani și plăteș omenesce. — Bine, bade! Atunci mi-i da pentru 3 ferii de vinars numai 11 fl. Că veđi d-ta, cu 9 fl. ar fi pe bani gata. — Dér ore nu s'ar pute să mi-l lași cu 10 fl. pân'atunci? — Nu se pôte, bade, că veđi d ta de nu duc și eu banii la termin, arêndașul mă trage camătă după ei. Alta-ar fi, decă ași fi eu arêndaș! Dér așa, veđi d-ta, fac cum pot și eu. Ba arêndașul nici nu-i prea voios, că vë dau beatură în credință. El ăice, că cine n'are bani, se bée apă! — Dér a da Dumneđu se fii d-ta arêndaș. — Cred ăeu eu! — Apoi fiă dară și cu 11 fl. Măsură-mi 3 ferii; rogu-te pune și o lécă de spirt în el se fiă mai aspruț o lécă. — Pun, de-mi aduc o sarcină de fên la cai. — Că-ți aduc. Și măsură Jidanul 3 ferii de vinars și pune de-asupra un pleuț (un vas de tinichea de 3 deci-litri de mare) plin plinuț de apă, în care ăși spăla vasele, și ăise: uite bade

ăsta-i pe de-asupra, spirt ca para focului. — Dumneđu te țină; lasă că și eu îți aduc o sarcină de fên de-i vrednică 2 pițule! Și omul plecă mulțamit și îndată-i aduce o sarcină de fên, de gândeai că s'a speti bietul creștin, pentru un pleuț de apă spurcată. Ba încă se ținea măreț, că ce târg bun a făcut. Tot așa și ér așa făcú cât fú vremea ospetelor. Tot da vinars și zăhar și insemna la protocolul lui. Primăvera începură a se impuțina bucatele pe la ómenii. Dér Burălă avea podul plin de cucuruz. Și veniau ómenii la el: jupâne, nu m'ai pute folosi de o măsură-două de cucuruz? — Cum se nu? Óre cum a fost în săptămâna asta la oraș? — D'apoi nici nu sciu bine, dér' uite, doră mi-l'ai pute da 'n credință până la secere? — În credință nu pot, fără 'l dau împrumut. Câte măsurii de cucuruz îți dau, atâtea măsurii de grâu ai se-mi dai. — D'apoi fiă și așa... Venea alt creștin: Jupâne, am audit că dai cucuruz împrumut? — Dau și nu prea, că nici eu n'am

numai câte-va măsurii, apoi atâtea gurii trebuiesc ținute cu ceva. — Fiă, că mie imi poți da 5 măsurii împrumut până la tómnă, c'atunci îți dau altu-n loc. D'apoi se mă înțeleg și cu jupânésa. În urmă, după ce stroncănesce cu Jidováica jidovesce, răspunde creștinului: — Scii ce, la alt om mai că n'ăși da, dér d-tale... trecă ducă-se îți dau 5 măsurii, dér la tómnă se-mi dai 10 pentru ele. — Óre n'a fi prea mult, Jupâne? — Ó Dómne, cum se fiă prea mult. Nu veđi d-ta, că nu-ți iau numai cât îți dau? Ađi e măsura de cucuruz 2 fl. 5 măsurii fac 10 fl. Nu-i așa? — Ba așa! — N'o uite aici: cu ăcece florini, câte mierțe pot lua la tómnă, nu ăcece mierțe? E tot atâta: ori ađi 5, ori la tómnă 10 măsurii! — Apoi fie déră cum ăici d-ta! Pe asta cale, mai dând, după ce a scăpaț de-asupra necasului, și bani împrumut cu dobândi mari, se veđu Burălă în vre-o ăcece ani stăpân peste moșia baronului și peste toți ómenii din sat.

Ađi nime nu-i ăice Burălă, ori jupâne, ci toți îi ăice „domnule“ și stau cu pălăria'n mână, când vorbesc cu el. Satul întreg îi lucră ăiua nóptea. Tot omul, care vré se pășuneze pe locul lui, trebuie se-i deé de óiă câte 50 cr., pe vară, câte 8 fl. de-o vacă, câte 5 fl. de un vițel, câte 12 fl. și o ăi de plug de părechia de boi. D'apoi ăile cu palma și clăi? E și putred de bogat. Umbă în trăsura pe arcuți, care te hinițită, are cai ca cei grofesci, hamuri la ei ca prinții, âmblă îmbrăcat ca ori ce domn de cei mari. Fetele și-le-a făcut dómne, feciorii domni; toți is împrăștiăți prin lume, numai el cu Ruhăla și cu o copilă ca de 14 ani mai sunt în sat. Se ăice, că 'i se imbie de ginere un fecior de baron, dér stă Jidanul pe gânduri se-l iee, ori ba? Vedeți, cum se imbogățesc Jidanii? Au noroc și minte, când ajung într'un sat cu ómenii fără noroc și fără de minte! Reteg, 1897. Ión Pop Reteganul.

Prima lăcătușerie română în Brașov.

EUGEN PRECUP
Brașov, Valea lată Nr. 2.

Subscrisul am onore a aduce la cunoștința p. t. public român, **că am deschis aici în Brașov, Valea Lată Nr. 2, casele Eichberger**

un atelier complet de lăcătușerie artistică și de construcție,

în care voi confectiona tot-felul de lucrări, ce cad în branșa aceluia, anume: mașini de gătit bucate (Sparherd), sobe, grilagiuri, tot-felul de ferărie pentru clădiri, conducte de apă, telefoane, sonerii, tot-felul de reparaturi și altele.

Rog deci pe on. public, ca în ori-ce lucrare, ce cade în sfera măiestriei mele, să binevoască a-mi da tot sprijinul și a se adresa cu încredere la subscrisul.

Lucrul meu va fi prompt, solid și cu prețurile cele mai moderate.

Brașov, Decembre 1897.

EUGEN PRECUP,
primul lăcătuș român artistic și de construcție în Brașov.

1-12, 1440

Lăcătușerie artistică și de construcție.

Ferărie pentru clădiri.

Conducte de apă și telefoane.

Tipografia de typuri veritabile de cauciuc, în toate limbile și mărimi, precum și Stampiglii și sigile se pot comanda direct dela fabricantul **J. LEWIN**, fabrica de stampiglii și typuri **Wien, Adlegasse Nr. 14, u. Telefon Nr. 12179.**

O tipografie de mână completă, cu razim patent, clește și vâpselă (pasta) permanentă, pentru efectuarea de tipărituri diferite: bilete de vizită, adrese, cuverte, circulare etc. se vând cu

80	Tipuri . . .	fl. 1.20	cr.
130	" . . .	2.-	"
190	" . . .	2.50	"
225	" . . .	3.-	"
320	" . . .	3.75	"
400	" . . .	4.50	"

În cas de nu convine primesc retour.

— Agenți se caută — Prețuri curente gratis și franco. —

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate l. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alinând durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răceală. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebunțarea gîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură această apă de gură conservarea sănătoasă și mai departe a dinților. Prețul sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principala prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provincia se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Neșoții, Teutsch & Tarlier.

Atelier nou de croitorie modernă!

IOAN HRISTESCU

croitor bărbătesc

Brașov, Têrgul inului Nr. 26.

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public, că după o pracsă de mai mulți ani ca sodal (calfă) de croitorie bărbătescă, **am deschis un**

Atelier de croitorie modernă,

după sistemul cel mai nou, sub conducerea mea proprie, făcînd toate soiurile (felurile) de vestminte, precum:

Paltone, Pardiseuri, costumuri de haine după moda cea mai nouă și cu prețurile cele mai moderate.

Primesc tot-odată ori-ce reparațiuni ce cad în specialitatea hainelor bărbătesci, executându-le prompt, bine cu gust și ieftin.

Rugîndumă de onoratul public a mă sprijini cu prețuitele comande, asigurînd, că imi voi da totă silința de a satisface cu cea mai mare punctualitate, sunt cu totă stima:

Ioan Hristescu,

măestru-croitor bărbătesc.

1402,10-12.

PUBLICARE.

În urma concesiunei On. Tribunal reg. ung. din Brașov Nr. 6781—1897 se face cunoscut din partea subscrisului reprezentant al masei concursuale George Kunkel, că dela 13 Decembre a. c. încolo se va vinde în totă ziua după amădi, dela 2 ore până la 6 ore, marfa de lipscănie, inventată și aflătoare în bolta din casele Dlui avocat Simeon Damian, vis-a-vis de redută, în **Strada Hirscher**, însă numai peste prețul statorit prin judecătoreie. Marfa constă: din postavuri și marfărie de tot-felul, pentru haine bărbătești, femeiești și de copii, fânzărie, șaluri, rufărie, pantlici, mufuri, vestminte gata femeiești și de copii, bumbacuri, ață, lanică etc.

Brașov, în 10 Decembre 1897.

Iosif Puscartu

representantul masei concursuale.

1489 2—*

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintărie s'a vădut necesită să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răsplate mici pentru muncă.

Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, fî bogat, ori sărac, orăzător și obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adică:

- 6 cuțite fine de masă cu lemnă veritabilă engleză,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american.
- 1 lingură de argint pentru supă patent american,
- 1 lingură de argint pentru lapte patent american,
- 2 ciocanele de argint pentru spart ouă, patent american,
- 6 cesci Victoria englezesci,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru ceai,
- 1 zaharniță,

44 bucați la un loc fl. 6.60

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colorea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă**, mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit bani înapoi, nimenea însă să nu tréacă cu vederea ocașu-neă acésta favorabilă, de aș procura acésta garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

CADOURI DE CRĂCIUN ȘI DE ANUL NOU

și pentru menaj de casă.

Depou numai la

Telephon, Nr. 7114.

A. HIRSCHBERG-S

Haupt-Agentur der vereinigten amerik. Patent-Silber-waarenfabriken.

WIEN,

II., Rembrandtstrasse 19/VII.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei înainte.

Priful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțumit cu trimiterea garniturii, și s'imi mai trimiti încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár. Exelens Baronin Bánffy.

Cu trimiterea garniturii sunt foarte mulțumit. Vê rog a trimite încă una asemenea. Bozo vics, Ungaria. Alex. Keresztes, fîsolgăbirău.

Cu trimiterea sunt mulțumit. Vê rog încă pentru o garnitură. Kaloosa. 1159.8—0

Johann Maiorossy.